

En ny gymnasiesärskola

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet samt två följdmotioner. I propositionen föreslår regeringen ändringar i skollagen (2010:800). Förslaget innebär att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan.

I propositionen framhålls att gymnasiesärskolan ska karakteriseras av stor flexibilitet för både elever och huvudmän. Samarbetet mellan gymnasiesärskolan och arbetslivet ska stärkas. Det ska finnas nio nationella program, och utbildningarna ska kvalitetssäkras på nationell nivå. En poängplan ska ersätta timplanen för gymnasiesärskolans nationella program, och ett ämne ska kunna bestå av flera kurser där betyg sätts efter avslutad kurs. Det ska fortfarande finnas individuella program, men indelningen i yrkes- och verksamhetsträning tas bort.

Eleverna i gymnasiesärskolan ska få ökade möjligheter att välja utbildningsvägar. De ska få rätt till stöd till inackordering. Efter avslutad utbildning ska eleverna få en utökad dokumentation av sina studier i form av ett gymnasiesärskolebevis. Hemkommunen ska vara skyldig att utreda målgruppstillhörigheten om det framkommer indikationer på att en elev inte tillhör målgruppen för grund- respektive gymnasiesärskolan.

Vissa lagändringar när det gäller särskild utbildning för vuxna genomförs som en konsekvens av förslagen som rör gymnasiesärskolan.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2012. Huvuddelen av bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

Utskottet tillstyrker med smärre justeringar regeringens förslag.

Utskottet redovisar åtgärder som regeringen enligt utskottet bör genomföra i syfte att öka andelen behöriga lärare i sarskolan.

Samtliga motioner avstyrks.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
En ny gymnasiesärskola	7
Validering av lärares kunskaper	16
Handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning	20
Urval till gymnasiesärskolan	21
Nationell it-strategi	23
Modersmålsundervisning	24
Reservationer	26
1. Handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning, punkt 3 (S, MP, V)	26
2. Urval till gymnasiesärskolan, punkt 4 (S, V)	27
3. Nationell it-strategi, punkt 5 (S, V)	27
4. Modersmålsundervisning, punkt 6 (SD)	28
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	29
Propositionen	29
Följdmotionerna	29
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	30
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En ny gymnasiesärskola

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med den ändringen

- a) att ordet "kommunen" i 29 kap. 26 § andra stycket ska bytas ut mot orden "en kommun eller ett landsting",
- b) att punkterna 2 och 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2011/12:50.

2. Validering av lärares kunskaper

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1.

3.Handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 1 (S, MP, V)

4. Urval till gymnasiesärskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 2 (S, V)

5. Nationell it-strategi

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 3 (S, V)

6. Modersmålsundervisning

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub6 av Richard Jomshof (SD).

Reservation 4 (SD)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 23 februari 2012

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Louise Malmström (S), Betty Malmberg (M), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Yvonne Andersson (KD), Richard Jomshof (SD), Rossana Dinamarca (V), Camilla Waltersson Grönvall (M), Adnan Dibrani (S), Michael Svensson (M), Roger Haddad (FP) och Emil Källström (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet samt två följdmotioner. I propositionen föreslås ändringar i skollagen (2010:800).

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2 och en redovisning av motiotionerna i bilaga 1. I bilaga 3 finns utskottets lagförslag.

Statssekreterare Bertil Östberg, Utbildningsdepartementet, informerade utskottet i ärendet den 14 februari 2012.

Bakgrund

Regeringen bemyndigade i september 2009 ansvarigt statsråd att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå en framtida utformning av gymnasiesärskolan (U 2009:04). Samtidigt fattade regeringen beslut om direktiv för utredningen (dir. 2009:84), som tog namnet Gymnasiesärskoleutredningen. I mars 2010 beslutade regeringen tilläggsdirektiv för utredningen (dir. 2010:27).

I januari 2011 överlämnade Gymnasiesärskoleutredningen sitt betänkande Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning (SOU 2011:8). Betänkandet remissbehandlades. Under den fortsatta beredningen uppmärksammades behov av att komplettera lagförslagen. En promemoria med förslag till lagändringar upprättades och remitterades därför.

Regeringen beslutade i oktober 2011 att inhämta Lagrådets yttrande. Lagrådets synpunkter har i allt väsentligt följts i propositionen.

I propositionen, som beslutades den 1 december 2011, anges att Statens skolverk, i avvaktan på riksdagens ställningstagande, bör ges i uppdrag att förbereda de förändringar av gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna som föreslås i propositionen. Regeringen beslutade den 15 december 2011 om ett sådant uppdrag till Skolverket (U2011/7077/GV).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i skollagen (2010:800). Förslaget innebär att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan.

Gymnasiesärskolan ska karakteriseras av stor flexibilitet för både elever och huvudmän. Samarbetet mellan gymnasiesärskolan och arbetslivet ska stärkas. Det ska finnas nio nationella program, och utbildningarna ska kvalitetssäkras på nationell nivå. En poängplan ska ersätta timplanen för

gymnasiesärskolans nationella program, och ett ämne ska kunna bestå av flera kurser där betyg sätts efter avslutad kurs. Det ska fortfarande finnas individuella program, men indelningen i yrkes- och verksamhetsträning tas bort.

Eleverna i gymnasiesärskolan ska få ökade möjligheter att välja utbildningsvägar. De ska få rätt till stöd till inackordering. Efter avslutad utbildning ska eleverna få en utökad dokumentation av sina studier i form av ett gymnasiesärskolebevis. Hemkommunen ska vara skyldig att utreda målgruppstillhörigheten om det framkommer indikationer på att en elev inte tillhör målgruppen för grund- respektive gymnasiesärskolan.

Vissa lagändringar angående särskild utbildning för vuxna genomförs som en konsekvens av förslagen som rör gymnasiesärskolan.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2012. Huvuddelen av bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

Utskottets överväganden

En ny gymnasiesärskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) med smärre justeringar. Förslaget innebär att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan.

Därmed bifalls propositionen delvis.

Propositionen

I proposition 2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet föreslår regeringen att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan. I propositionen föreslås således ändringar i skollagen (2010:800).

Regeringen anför att alla barn och ungdomar i Sverige har rätt till en utbildning där de utmanas i sitt lärande och växer med sina kunskaper. I Sverige har elever med utvecklingsstörning länge erbjudits en särskild skolform där undervisningen kan anpassas helt efter varje elevs behov och förutsättningar. Gymnasiesärskolan är en förhållandevis liten skolform som omfattar ca 2 procent av eleverna i varje årskull.

Tydligare syfte och målgrupp

Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Rätten att tas emot i gymnasiesärskolan ska endast gälla ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Till målgruppen ska de ungdomar höra vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning. Dessa ungdomar ska ha rätt att bli mottagna under förutsättning att utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderåret det år de fyller 20 år.

Ett beslut om huruvida en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan ska fattas av hemkommunen inför mottagande i denna skolform. Om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt, ska beslutet föregås av en ny utredning som motsvarar den som görs inför beslut om mottagande i grundsärskolan, dvs. en utredning som omfattar en peda-

gogisk, en psykologisk, en medicinsk och en social bedömning. Beslut om att den sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan eller inte ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan inte tillhör grundskolans respektive gymnasiesärskolans målgrupp. En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun, som skyndsamt ska utreda frågan.

Hemkommunen ska besluta att en elev inte tillhör grundskolans målgrupp om en utredning visar att eleven inte tillhör målgruppen. Hemkommunen ska då ta emot eleven i grundskolan eller se till att eleven på något annat sätt får föreskriven utbildning.

Om utredningen visar att en elev inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp, ska hemkommunen fatta ett beslut i enlighet därmed och därefter erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning.

Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för att eleven ska kunna gå över från grundsärskolan till grundskolan eller motsvarande skolförhållanden respektive från gymnasiesärskolan till gymnasieskolan eller vuxenutbildning.

Det finns i dag bestämmelser om att kommunernas beslut om mottagande i grundsärskolan får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Det finns också bestämmelser om att beslut om tillhörighet till gymnasiesärskolans målgrupp får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Beslut om målgrupps tillhörighet bör kunna överklagas oavsett i vilket sammanhang ett sådant beslut fattas. Bestämmelser om överklagande av beslut till Skolväsendets överklagandenämnd om tillhörigheten till grundsärskolans eller gymnasiesärskolans målgrupp som fattas efter att det har framkommit indikationer på att en elev inte tillhör målgruppen bör i konsekvens härmed införas i skollagen.

Samverkan och erbjudande om utbildning

Varje kommun ska ansvara för att alla i kommunen som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i gymnasiesärskolan.

Kommunen ska sträva efter att erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar. Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål. Kommunen ska få erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget.

Huvudmannen för gymnasiesärskolan ska samverka med samhället i övrigt. Samverkan med arbetslivet på den nationella nivån bör för gymnasiesärskolan integreras i de nationella programråd som redan har etablerats för gymnasieskolan.

Gymnasiesärskolans övergripande struktur

Gymnasiesärskolan ska bestå av nationella och individuella program. Utbildningen ska bedrivas som heltidsstudier. Utbildningen ska, med undantag för gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan, i huvudsak vara skolförlagd.

Den garanterade undervisningstiden ska även i fortsättningen vara 3 600 timmar fördelade på fyra år. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas vid utformandet av den individuella studieplanen.

Nationella program

Gymnasiesärskolan ska bestå av följande nio nationella program:

- programmet för administration, handel och varuhantering
- programmet för estetiska verksamheter
- programmet för fastighet, anläggning och byggnation
- programmet för fordonsvård och godshantering
- programmet för hantverk och produktion
- programmet för hotell, restaurang och bageri
- programmet för hälsa, vård och omsorg
- programmet för samhälle, natur och språk
- programmet för skog, mark och djur.

Omfattningen av studierna på nationella program ska anges i gymnasiesärskolepoäng. Utbildningens omfattning ska vara 2 500 poäng. Fördelningen av poängen ska framgå av en poängplan. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan. Utbildning inom varje ämne ska ges i form av en eller flera kurser och för varje kurs ska det anges hur många gymnasiesärskolepoäng kursen omfattar. Betyg ska sättas efter avslutad kurs.

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas.

Inom de nationella programmen ska det få finnas nationella inriktningar som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Regeringen avser att ge Statens skolverk i uppdrag att lämna förslag till inriktningar på de olika programmen. Därefter bör regeringen besluta om vilka nationella inriktningar som ska finnas.

De nationella programmens struktur

I de nationella programmen ska ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik, idrott och hälsa, estetisk verksamhet, historia, samhällskunskap, religionskunskap samt naturkunskap ingå (gymnasiesärskolegemensamma ämnen). De gymnasiesärskolegemensamma ämnena ska ha minst följande omfattning på samtliga nationella program: svenska eller svenska som andraspråk samt idrott och hälsa 200 poäng vardera, engelska, matematik och estetisk verksamhet 100 poäng vardera samt historia, samhällskunskap, religionskunskap och naturkunskap 50 poäng vardera.

I de nationella programmen ska det också ingå ämnen som ger programmet dess karaktär. Det ska också finnas individuellt val. Det individuella valet ska omfatta 200 poäng på samtliga nationella program. I utbildningen på gymnasiesärskolans nationella program ska ett gymnasiesärskolearbete ingå. Gymnasiesärskolearbetet ska omfatta 100 poäng.

De nationella programmen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande som bör omfatta minst 22 veckor.

Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan inrättas

Inom de nationella programmen i gymnasiesärskolan ska det få finnas gymnasial lärlingsutbildning. Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Lärlingsutbildning är en del av den reformerade gymnasieskolan. En gymnasial lärlingsutbildning är i huvudsak förlagd till en eller flera arbetsplatser. Eftersom gymnasiesärskolan på ett flexibelt sätt ska kunna anpassas till elevers olika behov, ser regeringen ingen anledning till att lärlingsutbildning inte skulle kunna erbjudas även i gymnasiesärskolan. Sådana erfarenheter från arbetslivet som en lärlingsutbildning kan ge kan vara betydelsefulla för elever i både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Eftersom alla nationella program i gymnasiesärskolan ska förbereda eleverna för arbetslivet bör det vara möjligt för alla elever som går på nationella program att delta i gymnasial lärlingsutbildning. Regeringen bedömer dock att lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan kommer att ske i begränsad utsträckning.

Regeringen avser att återkomma med förslag om utbildningskontrakt för lärlingarna i gymnasiesärskolan och en särskild arbetsrättslig reglering så att lärlingarna ska kunna kombinera utbildning med anställning.

Riksrekryterande utbildning

Statens skolverk ska få besluta att det till viss utbildning på de nationella programmen i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman i första hand ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering). Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser

utbildningen får omfatta. Skolverket ska i samband med beslut om riksrekrytering få besluta om avvikelser från struktur, innehåll och program mål för utbildningar på nationella program.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om villkor för att en viss utbildning som anordnas av en offentlig huvudman ska kunna bli riksrekryterande.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om villkor för beslut om att en utbildning på ett nationellt program i en gymnasiesärskola med enskild huvudman ska få avvika från programmets struktur, innehåll och program mål.

Det bör vara möjligt att anordna en nationellt godkänd idrottsutbildning i gymnasiesärskolan.

Individuella program i gymnasiesärskolan

Indelningen i yrkesträning och verksamhetsträning inom de individuella programmen ska tas bort.

Gymnasiesärskolans individuella program ska bestå av ämnesområdena estetisk verksamhet, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, natur och miljö, individ och samhälle samt språk och kommunikation. För varje ämnesområde ska det finnas en ämnesområdesplan. Betyg ska inte sättas på ämnesområden.

Gymnasiesärskolebevis

Elever ska få ett gymnasiesärskolebevis när de har genomfört en gymnasiesärskoleutbildning.

Antagningsorganisation

Eleverna i gymnasiesärskolan ska kunna välja utbildningsvägar på samma sätt som eleverna i gymnasieskolan. Huvudmannen ska ansvara för antagningen till de olika utbildningarna i gymnasiesärskolan som anordnas av huvudmannen.

Mottagande på nationella program i en offentlig huvudmans gymnasiesärskola

Huvudmannen för den sökta utbildningen ska besluta om den sökande ska tas emot. Huvudmannen ska i första hand ta emot de sökande som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen och som söker till ett nationellt program, eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret. Vidare ska de som är sökande tas emot i första hand om de har sökt utbildningar som de har särskilda skäl att gå på, som hemkommunen inte erbjuder eller som är riksrekryterande. Andra sökande till nationella program ska få tas emot i andra hand till platser som återstår sedan alla de som ska tas emot i första hand har antagits till utbildningen.

En kommuns eller ett landstings beslut om mottagande i första hand i gymnasiesärskolan ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Innan en kommun tar emot en sökande till ett nationellt program som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska ett yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Det samma ska gälla ett landsting. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

Mottagande på individuella program i en offentlig huvudmans gymnasiesärskola

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska han eller hon tas emot på ett individuellt program. Om den sökande bedöms ha förutsättningar att kunna följa utbildningen på ett nationellt program, ska han eller hon ges möjlighet att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av huvudmannen.

En kommun ska få ta emot en elev från en annan kommun på ett individuellt program i sin gymnasiesärskola förutsatt att hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Även ett landsting ska få ta emot en elev på ett individuellt program under samma förutsättning. Detta ska dock gälla endast om hemkommunen och mottagande kommun eller landsting kommer överens om ersättningen för utbildningen.

Huvudmannen ska, innan eleven tas emot, hämta in ett yttrande från elevens hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgifter om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp och om huruvida eleven kan följa ett nationellt program.

Mottagande i en fristående gymnasiesärskola

Bestämmelserna om mottagande på nationella program i en fristående gymnasiesärskola ska gälla även fortsättningsvis. Detta innebär att en fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman utom i de fall när hemkommunen har beslutat att inte lämna tilläggsbelopp för eleven.

En fristående huvudman ska få ta emot en elev på ett individuellt program i sin gymnasiesärskola förutsatt att hemkommunen bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program och att den fristående huvudmannen och hemkommunen är överens om bidraget för eleven.

En enskild huvudmans beslut om mottagande i en fristående gymnasiesärskola ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Urval

Urvalsbestämmelser behövs när antalet platser på en utbildning är färre än antalet sökande som har tagits emot. För att skapa tydlighet bör en upplysningsbestämmelse om att regeringen meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande till nationella program i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman tas in i skollagen.

Regeringen vill understryka att kommunerna bör anstränga sig för att anpassa utbildningsutbudet i gymnasiesärskolan så att de sökandes önskemål blir tillgodosedda i så stor utsträckning som möjligt. Inom ramen för varje program kommer det att finnas stora möjligheter till flexibilitet, vilket bör underlätta för både utbildningsanordnarna och eleverna. Det kan dock ändå komma att uppstå situationer när ett urval måste göras.

Enligt nuvarande urvalsbestämmelser för nationella program i en offentlig huvudmans gymnasiesärskola ska företräde ges åt den som bedöms ha störst behov av utbildningen. Den utredning (SOU 2011:8) som ligger till grund för propositionen har undersökt hur huvudmännen tolkar och tillämpar bestämmelsen och funnit att den ges högst varierande innebörd. Behov tolkas ofta i termer av intresse, motivation och förmåga, men även elevens kommunala tillhörighet och möjlighet att få arbete eller sysselsättning inom området samt hur eleven förväntas passa in i gruppen kan spela in i bedömningen av vem som ska ges företräde till utbildningen. Det är rättsosäkert att bestämmelsen går att tolka på så många olika sätt och att tillämpningen därmed ser så olika ut.

Utredningen förordar att urvalet i stället bör grunda sig på elevernas förutsättningar. I detta urvalskriterium kan faktorer som intresse, motivation och förmåga vägas in och det ansluter därmed till hur huvudmännen tillämpar dagens bestämmelse. Såväl utredningen som flera av remissinstanserna anser att frågan om urval är svår. Utredningen diskuterar en rad andra möjliga urvalskriterier såsom betyg, anlagstester och lottning, men anser att de är sämre alternativ än det som föreslås i betänkandet.

Regeringen avser att i förordning reglera på vilka grunder urval ska göras om antalet platser på ett nationellt program är färre än antalet sökande. Regeringen delar den bedömning som kommer till uttryck i flera av remissvaren, nämligen att det krävs tydliga anvisningar om hur bestämmelsen ska tillämpas för att motverka en situation med så skilda tolkningar som i dag. Därför avser regeringen att senare också ge Statens skolverk i uppdrag att utarbeta allmänna råd kring urval till gymnasiesärskolans nationella program. För fristående gymnasiesärskolor föreslås ingen förändring. Om det inte finns plats för alla sökande till en utbildning, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion bestämmer.

Interkommunal ersättning och bidrag till fristående gymnasiesärskolor

En kommun eller ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av

hans eller hennes hemkommun (interkommunal ersättning). Den interkommunala ersättningen ska med vissa undantag motsvara anordnarens självkostnad.

Grundbeloppet i bidraget till fristående skolor för utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar eller jämförbara program som hemkommunen erbjuder ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet, den inriktningen eller ett jämförbart program.

Ekonomiska villkor för elever i gymnasiesärskolan

Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till en elev som går i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman och som behöver inackordering på grund av skolgången.

Elever som är mottagna i första hand i en annan kommuns gymnasiesärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, ska ha rätt till skolskjuts under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Elever som går i en fristående gymnasiesärskola bör få rätt till inackorderingstillägg under motsvarande förutsättningar som elever i en fristående gymnasieskola. Den ekonomiska ersättningen för elever med funktionsnedsättning som studerar bör utredas vidare.

Möjlighet för enskilda att utfärda gymnasieexamen

I propositionen föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att enskilda får utfärda gymnasieexamen enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet.

Förslaget är en följd av att en möjlighet att få gymnasieexamen har införts i gymnasieskolan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt ett bemyndigande som i dag finns i 29 kap. 24 § skollagen (2010:800), utöver vad som i övrigt följer av den lagen, meddela föreskrifter om att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt bemyndigandet även meddela föreskrifter om att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor och om ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg. För att klargöra att bemyndigandet även omfattar gymnasieexamen föreslås att det tydliggörs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om att enskilda får utfärda gymnasieexamen enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Bemyndigandet ska även omfatta en möjlighet att meddela föreskrifter om att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor och om ytterligare villkor för att enskilda i de aktuella fallen ska få utfärda gymnasieexamen.

Vissa övriga frågor

Regeringen föreslår att vissa bestämmelser överförs med i sak oförändrat innehåll till den nya regeringen. Vidare föreslås lagändringar när det gäller särskild utbildning för vuxna som en konsekvens av förslagen som rör gymnasiesärskolan.

Regeringen anser att syftet för grundsärskolan ska uttrycka vad utbildningen ska leda till, i likhet med vad som gäller för grundskolan. Således föreslås att skollagen ändras i detta syfte. Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhället.

Propositionens förslag föreslås träda i kraft den 1 april 2012. Huvuddelen av bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att bestämmelserna för gymnasiesärskolan i stora delar anpassas till bestämmelserna för den reformerade gymnasieskolan. Utskottet ställer sig således bakom propositionens förslag i sak.

Som framgått ovan föreslås i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att enskilda får utfärda gymnasieexamen enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet. Enligt propositionens förslag ska detta tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2012. Bestämmelserna bör dock tillämpas för tid fr.o.m. den 1 juli 2011, dvs. fr.o.m. det datum då bestämmelserna om den reformerade gymnasieskolan började tillämpas. Därmed kan reglerna tillämpas på utbildning som påbörjades under andra halvåret 2011. Riksdagen bör således besluta att övergångsbestämmelserna ges en sådan lydelse att detta blir möjligt. Utskottets lagförslag återfinns i bilaga 3.

Utskottet noterar vidare att den gällande lydelsen av 29 kap. 26 § andra stycket skollagen har återgetts felaktigt i propositionen (s. 31). Utskottet föreslår därför en lagteknisk justering av denna paragraf.

Därmed tillstyrks propositionen delvis.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Validering av lärares kunskaper

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om validering av lärares kunskaper. Utskottet redovisar åtgärder som regeringen enligt utskottet bör genomföra i syfte att öka andelen behöriga lärare i särskolan.

Motionen

I Socialdemokraternas kommittémotion 2011/12:Ub7 yrkande 1 framhålls att det är anmärkningsvärt att regeringen i en proposition om gymnasiesärskolan i det närmaste helt undviker att nämna de personer som ska arbeta där. De nya behörighetsreglerna för lärare ställer större och tydligare krav på lärare som ska undervisa i särskolan. Enligt de nya reglerna krävs en lärarexamen samt en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning. I dag saknar dock särskolan förutsättningar för att möta de nya reglerna, och därför har det uppstått en bekymmersam situation för särskolans lärare, huvudmän och elever.

Lärarnas tidning har frågat tio slumpvis utvalda kommuner om de anser att lärarna i särskolan (grund- och gymnasiesärskolan) har den behörighet som krävs enligt de nya reglerna. Kommunerna uppskattade att ca 20 procent av lärarna har det. Lärarförbundet bedömer att 20 procent till och med är en optimistisk siffra. De allra flesta lärare som saknar behörighet för att undervisa i gymnasiesärskolan saknar en speciallärarexamen med inriktning mot kunskap om utvecklingsstörning.

Det finns också lärare som utbildat sig enligt den särskoleförordning som gällde fram till 1991. De blir nu obehöriga och utan lärarlegitimation eftersom de saknar lärarexamen. Det vore en för gymnasiesärskolan olycklig utveckling om deras kompetens inte skulle tas till vara. Man bör därför se över möjligheten att på olika sätt validera deras kunskaper och därmed kunna ge dem en lärarlegitimation.

Regeringen bör skyndsamt utreda förutsättningarna för behörighet inom särskolan, förlänga övergångstiden, införa ett valideringssystem och inom ramen för Lärarlyftet göra en särskild satsning på lärare i särskolan.

I motionen yrkas att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången på legitimerade lärare i särskolan och möjligheten till validering av befintliga lärares kunskaper.

Kompletterande uppgifter

I förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor finns bestämmelser om vilken utbildning som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i

skolväsendet och andra bestämmelser om behörighet för lärare. Förordningen innehåller även bestämmelser om legitimation för lärare och förskollärare och om utnämning till lektor i skolväsendet.

Behörig att undervisa i gymnasiesärskolan i andra ämnen än yrkesämnena är generellt sett den som är behörig att undervisa i grundsärskolan. Kraven på den grundläggande lärar- eller förskollärarytbildningen varierar beroende av var i gymnasiesärskolan läraren ska undervisa. Därutöver krävs en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning. För behörighet att undervisa i yrkesämnena i gymnasiesärskolan finns det dock inte krav på speciallärarexamen.

Utbildningsministern besvarade en skriftlig fråga om lärarlegitimation för lärare inom särskolan i november 2011 (fr. 2011/12:94). Utbildningsministern konstaterade att det tidigare har funnits bestämmelser som medgett personer med annan utbildningsbakgrund än lärar- eller förskollärarytbildning att gå en speciallärarytbildning i syfte att få undervisa i bl.a. tränings-skolan. En del av dessa personer undervisar fortfarande. Utbildningsministern avsåg mot bakgrund av detta att överväga om det finns skäl att ändra nu gällande bestämmelser. Samma svar gavs på en interpellation den 9 december 2011 (ip. 2011/12:137).

Statens skolverk lämnade den 10 februari 2012 en hemställan till Utbildningsdepartementet om att tidpunkten för införandet av krav på lärarlegitimation i skolan senareläggs. Anledningen var bl.a. att det varit svårare än beräknat att klarlägga vilken behörighet de enskilda lärarna har. Regeringen avser med anledning av hemställan från Skolverket att föreslå riksdagen att tidpunkten för ikraftträdandet senareläggs (pressmeddelande från Utbildningsdepartementet den 10 februari 2012 *Ändrat datum för ikraftträdande av lärarlegitimationsreformen*).

Statssekreterare Bertil Östberg, Utbildningsdepartementet, informerade utskottet i frågan om lärare i särskolan den 14 februari 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inhämtat att regeringen avser att vidta åtgärder som syftar till att säkerställa att lärare i särskolan har hög kompetens. Utskottet välkomnar detta och redovisar i det följande åtgärderna.

Viktigt att lärare i särskolan har hög kompetens

Utskottet vill framhålla att det är mycket viktigt att lärare i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna har hög kompetens och är behöriga för den undervisning de bedriver. Alla elever har rätt till en undervisning som innebär att de ges förutsättningar att nå de nationella målen för skolan och efter sina förutsättningar utvecklas så långt som möjligt.

De nya behörighetsreglerna i förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor är för alla skolformer utformade efter de krav undervisningen ställer.

I grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna innebär förordningsbestämmelserna i praktiken att alla lärare måste ha särskilda kunskaper, såväl teoretiska som pedagogiska, om barn och elever med utvecklingsstörning. Lärarna måste dessutom ha sådana fördjupade didaktiska kunskaper att de kan använda sig av en mångfald metoder och arbetssätt i undervisningen. För att ge lärare sådana kunskaper har en speciallärarutbildning med specialisering mot utvecklingsstörning åter införts. Eftersom det under ett antal år inte har funnits någon speciallärarutbildning jämföras dessutom en specialpedagogexamen med speciallärarexamen i den förordning som nämns ovan. För behörighet krävs även att examen kan anses uppfylla kravet på en specialisering mot utvecklingsstörning.

Utöver speciallärarexamen krävs enligt behörighetsreglerna en grundutbildning i form av en grundlärarexamen med olika inriktning beroende av var i särskolan läraren ska undervisa. Reglerna för detta utgår från den kunskapsnivå eleverna i de olika årskurserna generellt befinner sig på. I s.k. praktiska eller estetiska ämnen är även ämneslärare med speciallärarutbildning behöriga för undervisningen. På träningskolenivå kan den grundläggande examen även vara en förskollärarexamen.

Åtgärder för att öka andelen behöriga lärare i särskolan

Övergångsbestämmelser som medger att speciallärare som inte har en annan lärar- eller förskollärarexamen får bedriva undervisningen

Erfarenheter visar att det saknas en betydande andel behöriga lärare i särskolan, även om det inte finns någon officiell statistik där detta redovisas. Det kan emellertid konstateras att det även i den tidigare skollagen (1985:1100) slogs fast att en lärare skulle ha en utbildning avsedd för den undervisning han eller hon i huvudsak skulle bedriva. Bestämmelsen har förmodligen tolkats på en mängd olika sätt av huvudmännen. När behörighetsreglerna infördes bedömdes att reglerna, trots ett bekymmersamt läge, behövde skärpas och tydliggöras, eftersom även elever i olika delar av särskolan ska ha rätt att få sin utbildning under ledning av välutbildade och kompetenta lärare.

Genom bl.a. information vid olika tillfällen utifrån huvudmäns kartläggningar av behörighetsläget har det bekymmersamma läget bekräftats och visat sig allvarligt. Därför behövs det åtgärder genom författningsändringar så att den som har en äldre speciallärar- eller specialpedagogutbildning med specialisering, eller motsvarande, mot utvecklingsstörning ska få bedriva undervisningen även om han eller hon inte har en annan lärar- eller förskollärarutbildning som grundutbildning. Detta bör gälla för personer, t.ex. fritidspedagoger, socialpedagoger och arbetsterapeuter, som är anställda i särskolan och enligt äldre bestämmelser tidigare har kunnat

genomgå en utbildning för att få undervisa på träningskolenivå, se Kungl. Maj:ts stadga för lärarhögskolorna (1968:318). Lärarna bör även kunna ansöka om och få en ny anställning för att bedriva sådan undervisning.

Ämneslärare som är anställda i särskolan ska omfattas av övergångsregler

Det har även uppmärksammat att det finns ämneslärare med speciallärar- eller specialpedagogutbildning som är anställda i särskolan och undervisar i olika ämnen, inte enbart i s.k. praktiska eller estetiska ämnen. Trots att dessa inte tidigare varit behöriga för undervisningen är det, med rådande behörighetsläge, lämpligt att även dessa omfattas av övergångsregler som innebär att de ska få bedriva undervisning i grundsärskolans högre årskurser, i gymnasiesärskolan och i särskild utbildning för vuxna.

Förlängning av övergångsperioden

Ytterligare en åtgärd som bör genomföras är att för lärare som är anställda i särskolan förlänga den nu gällande övergångsperioden fram till den 30 juni 2018 innan de nya behörighetsreglerna måste tillämpas. För närvarande gäller övergångsperioden fram till den 30 juni 2015. En sådan åtgärd skulle innebära att huvudmännen får längre tid på sig att organisera sin verksamhet så att det i huvudsak kan finnas behöriga lärare i verksamheten. En förlängning skulle vidare innebära att lärare som t.ex. har påbörjat en lärarutbildning men saknar en examen, dvs. har en mindre del av en äldre lärarutbildning kvar, har möjlighet att komplettera för att få motsvarande en äldre examen inom pågående särskilda satsningar på vidareutbildning av lärare som saknar examen. Samtidigt skulle läraren fram till den 30 juni 2018 få fortsätta att bedriva undervisning utan att några särskilda undantagsregler måste tillämpas. Detta kan göra det lättare att motivera en lärare att avsluta sin utbildning och få en examen.

Speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II

Ett tilläggsuppdrag till Statens skolverk inom ramen för Lärarlyftet II är ytterligare en åtgärd som föreslås. Tilläggsuppdraget skulle innebära att Skolverket genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda speciallärarexamen ska erbjuda hela eller delar av speciallärarutbildningar som leder till speciallärarexamen och behörighet att undervisa i grundsärskola, gymnasiesärskola eller särskild utbildning för vuxna. En del personer ska således kunna gå en hel speciallärarutbildning om 90 högskolepoäng, medan andra som bara saknar specialiseringen mot utvecklingsstörning ska kunna få utbildning i denna del.

I uppdraget bör det läggas särskild vikt vid att Skolverket i samarbete med lärosätena möjliggör validering av tidigare tillägnade kunskaper. Syftet är att validering, i de fall där de tidigare tillägnade kunskaperna/erfarenheterna bedöms som tillräckliga, kan leda till att en person kan ansöka om examen och därmed bli behörig och få det inskrivet i legitimationen. Mot

bakgrund av vad som anges i högskoleförordningen (1993:100) kan sådana kunskaper vara dels tidigare utbildning, dels tidigare kunskaper som har förvärvats i yrkesverksamhet.

Ett stimulansbidrag bör lämnas till huvudmännen med 500 kronor per högskolepoäng för varje lärare som genomgår utbildning. Utbildningen skulle alltså kunna genomföras med samma villkor som andra utbildningar inom Läraryftet II. Avsikten med stimulansbidraget är t.ex. att lärare ska kunna få minskad tjänstgöringstid under studietiden.

Ovan nämnda satsning bör rymmas inom den ram som Skolverket tidigare har tilldelats för Läraryftet II. Det är viktigt att medlen används till att förbättra behörighetsläget i alla skolformer och till områden där det uppmärksammas att det är särskilt angeläget. Särskolan har visat sig vara ett sådant område.

Utskottet ställer sig bakom regeringens avsikt att genomföra dessa åtgärder. Med hänvisning till detta avstyrks motion 2011/12:Ub7 (S) yrkande 1.

Handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning. Utskottet konstaterar att skolhuvudmannen har ett stort ansvar när det gäller att se till att handledarna har den kunskap och erfarenhet som krävs.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionen

I Socialdemokraternas kommittémotion 2011/12:Ub7 yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning. Socialdemokraterna delar regeringens bedömning att det är mycket värdefullt att elever i gymnasiesärskolan får möjlighet till arbetsplatsförlagt lärande. Arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningar i gymnasiesärskolan ställer stora krav på handledaren. Eleverna i gymnasiesärskolans målgrupp har särskilda behov som måste förstås av handledaren. Det är därför mycket viktigt att handledarutbildning konsekvent genomförs och att upplägget med arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning regelmässigt kvalitetssäkras. Handledarna behöver också ha kunskap om konsekvenser av funktionsnedsättning i skolan och kunskap om lärmiljöer.

Utskottets ställningstagande

När det gäller lärlingsutbildning i gymnasieskolan – alltså inte specifikt gymnasiesärskolan – aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 16) en omfattande satsning i syfte att öka antalet lärlingsplatser. För perioden 2011–2014 avsattes 794 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2012 anfördes att det är regeringens ambition att öka antalet lärlingsplatser. Utbildningsinnehållets relevans och kvaliteten på det arbetsplatsförlagda lärandet är en förutsättning för att lärlingsutbildningen ska växa och utvecklas till ett ännu mer attraktivt alternativ för både elever och arbetsgivare. Regeringen avser därför att följa utvecklingen av såväl omfång som kvalitet noga (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 54).

Utskottet vill framhålla vikten av arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningar i gymnasiesärskolan. Förslagen om förändrad programstruktur antas leda till att i genomsnitt 250 fler elever per årskull kommer att välja nationellt program i gymnasiesärskolan och därmed omfattas av kravet på 22 veckors arbetsplatsförlagt lärande. Som anføres i propositionen är den nya elevgruppen troligen i behov av individuellt stöd i form av t.ex. assistans på arbetsplatsen, vilket är mer kostnadskrävande än om eleverna hade befunnit sig i skolan. Dessa ökade kostnader beräknas till 9,5 miljoner kronor.

Handledarnas kompetens är naturligtvis av stor vikt för kvaliteten i lärlingsutbildningen i gymnasiesärskolan. Kompetens handlar dels om djup och bredd i yrkeskunskaperna, dels om kunskap om de särskilda förutsättningarna för lärlingsutbildningen i gymnasiesärskolan. Skolhuvudmannen har ett stort ansvar när det gäller att se till att handledarna har den kunskap och erfarenhet som krävs.

Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:Ub7 yrkande 2.

Urval till gymnasiesärskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att urval till gymnasiesärskolan även fortsättningsvis bör grundas på elevernas behov. Utskottet delar regeringens uppfattning att det krävs tydliga anvisningar för att motverka skilda tolkningar av bestämmelserna.

Jämför reservation 2 (S, V).

Motionen

I Socialdemokraternas kommittémotion 2011/12:Ub7 yrkande 3 anføres att de allra flesta elever som söker till gymnasiesärskolan och som bedömts tillhöra målgruppen antas på det program och den inriktning som de har

önskat. I vissa fall måste dock ett urval göras. Hittills har lagstiftningen varit sådan att urvalet ska grundas på elevens behov, men enligt propositionen kommer regeringen att meddela föreskrifter om urvalet.

Socialdemokraterna anser att urval även fortsättningsvis bör grundas på elevernas behov. Om urvalet grundas på elevernas förutsättningar finns det en risk att det kan uppstå skäl till urval som kan vara kopplat till graden av kostnader för anpassning och investeringar i miljön. Graden av funktionshinder kan också bli en variabel som avgör om en elev antas till ett program eller inte. Elevens behov, trots de brister som det kriteriet har, är det som ska vara vägledande. Hur behov ska definieras bör framgå tydligt för att tillämpningen ska vara rättssäker och lika för alla. Hur urvalet i praktiken kommer att göras måste noggrant följas upp.

Utskottets ställningstagande

Av redovisningen för propositionen tidigare i betänkandet framgår att regeringen avser att i förordning reglera på vilka grunder urval ska göras om antalet platser på ett nationellt program är färre än antalet sökande.

Företråde ska enligt nuvarande bestämmelser ges åt den som bedöms ha störst behov av utbildningen. Utredningen Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning (SOU 2011:8) undersökte hur huvudmännen tolkar och tillämpar bestämmelsen. Slutsatsen var att bestämmelsen ges högst varierande innebörd. Behov tolkas ofta i termer av intresse, motivation och förmåga, men även elevens kommunala tillhörighet och möjlighet att få arbete eller sysselsättning inom området samt hur eleven förväntas passa in i gruppen kan spela in i bedömningen av vem som ska ges företråde till utbildningen. Som regeringen påpekar är det rättsosäkert att bestämmelsen går att tolka på så många olika sätt och att tillämpningen därmed ser så olika ut.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det krävs tydliga anvisningar för att motverka skilda tolkningar av bestämmelserna. Utskottet välkomnar att regeringen avser att ge Statens skolverk i uppdrag att utarbeta allmänna råd kring urval till gymnasiesärskolans nationella program.

Utskottet vill inte föregripa den kommande processen och avstyrker därmed motion 2011/12:Ub7 (S) yrkande 3.

Nationell it-strategi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en nationell it-strategi för skolan, inklusive för särskolan. Utskottet hänvisar till den nya skollagen och Statens skolverks kontinuerliga uppföljning.

Jämför reservation 3 (S, V).

Motionen

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub7 yrkande 4 att gymnasiesärskolans elever har mycket att vinna på ett gediget it-stöd i undervisningen. Modern teknik kan underlätta inläring och kommunikation och ska finnas oavsett i vilken skola eleven går. För att underlätta alla skolors arbete med it bör en nationell it-strategi för skolan tas fram. Den bör också omfatta särskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte motionsyrkanden om behovet av en nationell it-strategi i skolan i motionsbetänkande 2010/11:UbU7 Grundskolan.

Utbildningsministern besvarade en interpellation om it i skolan den 31 januari 2012 (ip. 2011/12:166). Utbildningsministern påminde om att regeringen i början av oktober 2011 beslutade om en digital agenda för Sverige. Där framhålls att läroplanernas mål är att eleverna ska få den digitala kompetens som behövs i dagens samhälle och att skolans huvudmän – kommuner och fristående aktörer – har ansvar för att läroplanerna följs. Regeringen ser positivt på att skolans huvudmän samverkar med andra berörda aktörer så att målet nås med god kvalitet i hela landet. Vidare anförde utbildningsministern att kraven i den nya lärarutbildningens examensbeskrivningar har förtydligats när det gäller lärares pedagogiska användning av modern teknik.

Utskottet vill påminna om att den nya skollagen har anpassats till den moderna undervisningssituationen. Också för den nya gymnasiesärskolan anges att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärmaterial som behövs för en tidsenlig utbildning (propositionens förslag till lag om ändring i skollagen [2010:800] 18 kap. 17 § andra stycket).

I läroplanen för den nya gymnasieskolan anges att rektor har ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att eleverna får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra lärmaterial för en tidsenlig utbildning, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel.

Skolverket ska enligt regleringsbrevet för 2012 kontinuerligt följa upp barns, elevers och lärares it-användning och it-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning. Nästa uppföljning ska redovisas till regeringen senast den 15 april 2013.

Utskottet avstyrker med hänvisning till detta motion 2011/12:Ub7 yrkande 4.

Modersmålsundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att obligatorisk modersmålsundervisning i gymnasiesärskolan med undantag för de nationella minoritetsspråken inte ska föreskrivas i skollagen. Utskottet hänvisar till skollagen och språklagen.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

I motion 2011/12:Ub6 av Richard Jomshof (SD) påminns om att det anges i propositionens förslag till 18 kap. 19 § skollagen att gymnasiesärskolan ska erbjuda modersmålsundervisning då ”språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet” och då ”eleven har goda kunskaper i språket”.

I motionen anförs att modersmålsundervisningen inte främjar assimilationen till det svenska samhället och att dess effekter för inläring av det svenska språket är tveksamma. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att obligatorisk modersmålsundervisning i gymnasiesärskolan med undantag för de nationella minoritetsspråken inte ska föreskrivas i skollagen. Däremot ska det fortfarande vara möjligt för en enskild kommun att anordna modersmålsundervisning om man så önskar, dock utanför ordinarie skoltid.

Utskottets ställningstagande

I den aktuella propositionen föreslås att vissa bestämmelser överförs med i sak oförändrat innehåll till den nya regleringen. Bland dessa finns bestämmelser om modersmålsundervisning. Frågan kommenteras inte närmare i propositionen.

Utskottet vill påminna om att när den nya skollagen beslutades fördes grundläggande bestämmelser om skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning som tidigare funnits i förordning till den nya skollagen (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370, SFS 2010:800). Syftet var att markera ämnets vikt.

Av språklagen (2009:600) följer att den som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska och att den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål. Det är det allmänna som ansvarar för att den enskilde ges tillgång till språk, t.ex. genom rätten till modersmålsundervisning enligt skolförfattningarna.

Utskottet avstyrker med hänvisning till detta motion 2011/12:Ub6 (SD).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1.Handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning, punkt 3 (S, MP, V)

av Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi delar regeringens bedömning att det är mycket värdefullt att elever i gymnasiesärskolan får möjlighet till arbetsplatsförlagt lärande. Arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningar i gymnasiesärskolan ställer stora krav på handledaren. Eleverna i gymnasiesärskolans målgrupp har särskilda behov som måste förstås av handledaren. Det är därför mycket viktigt att handledarutbildning konsekvent genomförs och att upplägget med arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning regelmässigt kvalitets-säkras. Handledarna behöver också ha kunskap om konsekvenser av funktionsnedsättning i skolan och kunskap om lärmiljöer.

Vi anser att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning.

2. Urval till gymnasiesärskolan, punkt 4 (S, V)

av Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om urval till gymnasiesärskolan. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

De allra flesta elever som söker till gymnasiesärskolan och som bedömts tillhöra målgruppen antas på det program och den inriktning som de har önskat. I vissa fall måste dock ett urval göras. Hittills har lagstiftningen varit att urvalet ska grundas på elevens behov men enligt propositionen kommer regeringen att meddela föreskrifter om urvalet.

Vi anser att urval även fortsättningsvis bör grundas på elevernas behov. Om urvalet grundas på elevernas förutsättningar finns det en risk att det kan uppstå skäl till urval som kan vara kopplade till graden av kostnader för anpassning och investeringar i miljön. Graden av funktionshinder kan också bli en variabel som avgör om en elev antas till ett program eller inte. Elevens behov, trots de brister som det kriteriet har, är det som ska vara vägledande. Hur behov ska definieras bör tydligt framgå för att tillämpningen ska vara rättssäker och lika för alla. Hur urvalet i praktiken kommer att göras måste noggrant följas upp.

Vi anser att riksdagen ska tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om urval till gymnasiesärskolan.

3. Nationell it-strategi, punkt 5 (S, V)

av Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en nationell IT-strategi för skolan. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Gymnasiesärskolans elever har mycket att vinna på ett gediget it-stöd i undervisningen. Modern teknik kan underlätta inläring och kommunikation och ska finnas oavsett i vilken skola eleven går. För att underlätta alla skolors arbete med it bör en nationell it-strategi för skolan tas fram. Den bör också omfatta särskolan.

Vi anser att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en nationell it-strategi för skolan.

4. Modersmålsundervisning, punkt 6 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om modersmålsundervisning. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub6 av Richard Jomshof (SD).

Ställningstagande

Enligt regeringens förslag ska skollagen 18 kap. 19 § ange att gymnasiesärskolan ska erbjuda modersmålsundervisning då "språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet" och då "eleven har goda kunskaper i språket".

Jag vill framhålla att modersmålsundervisningen inte främjar assimilationen till det svenska samhället och att dess effekter för inläring av det svenska språket är tveksamma. Skollagen bör ändras så att ingen tvingande lag föreskriver obligatorisk modersmålsundervisning i gymnasiesärskolan med undantag för de nationella minoritetsspråken. Däremot ska det fortfarande vara möjligt för en enskild kommun att anordna modersmålsundervisning om man så önskar, dock utanför ordinarie skoltid.

Regeringen bör återkomma med ett lagförslag enligt vad som här anförts.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

Följdmotionerna

2011/12:Ub6 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring i 18 kap. 19 § skollagen (Allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan) för att avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen med undantag för de nationella minoritetsspråken.

2011/12:Ub7 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången på legitimerade lärare i särskolan och möjligheten till validering av befintliga lärares kunskaper.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handledning vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om urval.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell it-strategi.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 18 och 19 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 7 kap. 3 §, 11 kap. 2 §, 15 kap. 5 och 14 §§, 17 kap. 16 §, 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§, 21 kap. 1, 5, 11, 16, 18 och 20 §§, 22 kap. 21, 22 och 24 §§, 28 kap. 5, 12 och 13 §§ och 29 kap. 24, 26 och 27 §§ samt rubriken närmast före 21 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya kapitel, 18 och 19 kap., av följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 7 kap. 5 a och 5 b §§ samt 21 kap. 5 a, 20 a och 20 b §§,

dels att det i lagen ska införas två nya bilagor, bilaga 4 och 5, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.**3 §**

I 2 kap. 21 § regeringsformen föreskrivs att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt att kostnadsfritt erhålla grundläggande utbildning i allmän skola.

Enligt 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen har alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola.

Av 2 § tredje stycket samt 11 och 15 §§ följer även en viss rätt till utbildning utöver skolplikten.

5 a §

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan.

5 b §

Hemkommunen ska besluta att

eleven inte tillhör grundsärskolans målgrupp om en utredning enligt 5 a § visar detta. Hemkommunen ska då ta emot eleven i grundskolan eller se till att eleven på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från grundsärskolan till en annan skolform.

11 kap.

2 §

Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning och i övrigt så långt det är möjligt motsvara vad som anges för grundskolan i 10 kap. 2 §.

Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

15 kap.

5 §

Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

I 17 kap. 16 § andra stycket finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 2–5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning.

14 §

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, landsting och enskilda huvudmän.

17 kap.

16 §

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Utöver vad som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning och kommunen bedömer att de har förutsättningar att klara utbildningen.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 17 kap. 12 § till elever som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

18 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–20 §§),
- bestämmelser om betyg (21–26 §§),
- bestämmelser om gymnasiesärskola med offentlig huvudman (27–33 §§), och
- bestämmelser om fristående gymnasiesärskola (34–37 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper som eleverna har fått i grundsärskolan eller i motsvarande utbildning.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om ungdomar med utvecklingsstörning ska gälla också för vissa andra ungdomar.

Samverkan

3 § Huvudmannen för gymnasiesärskolan ska samverka med samhället i övrigt.

Målgrupp

4 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning.

De ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

5 § Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § andra stycket ska göras inför beslut om mottagande i grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

6 § Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i gymnasiesärskolan inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan.

7 § Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp om en utredning enligt 6 § visar detta. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt denna lag. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från gymnasiesärskolan till gymnasieskolan eller vuxenutbildning.

De olika utbildningarna

8 § Utbildningen i gymnasiesärskolan består av nationella och individuella program.

Närmare bestämmelser om program finns i 19 kap.

9 § Varje kommun ska informera om gymnasiesärskolans olika program.

Läsår och terminer

10 § Utbildningen ska bedrivas under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Utbildningens förläggning

11 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska, med undantag för gymnasial lärlingsutbildning som avses i 19 kap. 10 §, i huvudsak vara skolförlagd.

Antagning

12 § Huvudmannen ansvarar för antagningen till de olika utbildningar som anordnas av huvudmannen.

13 § Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasiesärskolan, gymnasieskolan, särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasiesärskola anordnad av kommuner, landsting och enskilda huvudmän.

14 § I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om erbjudande av utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Information till hemkommunen

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Elevens närvaro och information om frånvaro

16 § En elev i gymnasiesärskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasiesärskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att

eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Avgifter

17 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

18 § Trots 17 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av eleven eller av elevens vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Modersmålsundervisning

19 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Utvecklingssamtal

20 § Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven i ett utvecklingssamtal ges samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation.

Utvecklingssamtalet ska genomföras med elevens individuella studieplan som grund. En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

Betyg

Allmänna bestämmelser

21 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Betygssättning

22 § På de nationella programmen ska betyg sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiesärskolearbete.

På ämnesområden ska betyg inte sättas. Om en elev på ett individuellt program har läst en kurs i ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas enligt 23–26 §§.

Om en elev har läst en kurs enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

Regeringen får meddela föreskrifter om hur betygssättningen ska gå till. Föreskrifterna får innebära undantag från bestämmelsen i 3 kap. 16 § om vem som beslutar om betyg.

23 § Som betyg för godkända resultat på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg ska sättas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs.

För den elev som inte har uppnått kraven för betyget E, ska betyg inte sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

24 § Som betyg på gymnasiesärskolearbetet ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för gymnasiesärskolearbetet. För den elev som inte har nått målen för gymnasiesärskolearbetet ska betyg inte sättas.

25 § Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

26 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas.

Gymnasiesärskola med offentlig huvudman

Kommunens ansvar

27 § Varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i gymnasiesärskolan.

Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen.

Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

Kommunens organisation av gymnasiesärskolan

28 § Varje kommun ska vid utformningen av gymnasiesärskolan beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt. Varje kommun som anordnar gymnasiesärskola ska så långt det är möjligt organisera gymnasiesärskolan så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

Utbildning får anordnas av landsting

29 § Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting anordna utbildning i gymnasiesärskolan på nationella och individuella program.

Skolskjuts

30 § Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

För elever som går i en annan kommuns gymnasiesärskola ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Elevens hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

31 § En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i gymnasiesärskola i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Stöd till inackordering

32 § Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången.

Denna skyldighet gäller dock inte elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 19 kap. 39 §.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehålle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för

varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor.

Urval

33 § Regeringen meddelar föreskrifter om urval bland de sökande som har tagits emot till en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Fristående gymnasiesärskola

Mottagande

34 § Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Skolskjuts

35 § Elever i gymnasiesärskola med enskild huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunen är dock inte skyldig att anordna skolskjuts om organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Urval

36 § Om det inte finns plats för alla sökande till en utbildning i en fristående skola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Insyn

37 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

19 kap. Utbildning på program i gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- utbildningarnas utformning och innehåll (2–26 §§),
- dokumentation av genomförd gymnasiesärskoleutbildning (27 §),
- ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen (28–33 §§),
- utbildning på program vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman (34–44 §§), och
- utbildning på program vid en fristående gymnasiesärskola (45–48 §§).

Utbildningarnas utformning och innehåll

De nationella programmen

2 § Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 4.

3 § I de nationella programmen ska följande ämnen ingå:

- svenska eller svenska som andraspråk,
- engelska,
- matematik,
- idrott och hälsa,
- estetisk verksamhet,
- historia,
- samhällskunskap,
- religionskunskap, och
- naturkunskap.

Vidare ska det ingå ämnen som ger programmet dess karaktär.

Det ska också finnas individuellt val.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ämnen och individuellt val i gymnasiesärskolan.

4 § För de elever på nationella program som ska erbjudas modersmålsundervisning ska modersmål finnas som ämne.

Programmål

5 § För varje nationellt program ska det finnas programmål.

Nationella inriktningar och särskilda varianter

6 § Inom de nationella programmen får det finnas inriktningar som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret.

7 § Inriktningarna är nationella.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka nationella inriktningar som ska finnas.

8 § Inom de nationella programmen får det finnas särskilda varianter som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Statens skolverk prövar frågor om godkännande av sådana varianter.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om nationella inriktningar och särskilda varianter.

Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan

10 § Inom de nationella programmen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret.

Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan.

Erbjudande av viss utbildning

11 § När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får huvudmannen också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett sådant erbjudande ska ges inom vissa program.

Avvikelser från ett nationellt programs innehåll

12 § Statens skolverk får besluta om avvikelser från struktur, innehåll och program mål för utbildningar på nationella program.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en offentlig huvudman fattas i samband med beslut om riksrekrytering enligt 37 §.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en enskild huvudman fattas efter en prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar enligt 37 §.

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för beslut enligt tredje stycket.

13 § Om det finns särskilda skäl, får rektorn besluta att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avvikelser.

Individuella program

14 § Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

I de individuella programmen ska följande ämnesområden ingå:

- estetisk verksamhet,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- natur och miljö,
- individ och samhälle, och
- språk och kommunikation.

Praktik får förekomma om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven.

Programmet får syfta till att stimulera eleven att senare gå över till ett nationellt program.

15 § Rektorn får besluta att en elev på ett individuellt program ska läsa en kombination av ämnen enligt 3 § och ämnesområden enligt 14 §, om eleven har förutsättningar för det. Ett sådant beslut ska framgå av elevens individuella studieplan.

16 § För de elever på individuella program som ska erbjudas modersmålsundervisning ska modersmål finnas som ämne.

Utbildningens längd

17 § Utbildningen i gymnasiesärskolan är avsedd att genomgåas under fyra läsår. Huvudmannen får dock besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

Regeringen får meddela föreskrifter om huvudmannens befogenheter enligt första stycket.

Utbildningens förläggning och arbetsplatsförlagt lärande

18 § Av 18 kap. 11 § framgår att utbildningen i gymnasiesärskolan i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan i 10 §.

Ett nationellt program ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om minsta omfattning av det arbetsplatsförlagda lärandet och om undantag från bestämmelserna i 18 kap. 11 §.

Utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid

19 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska bedrivas som heltidsstudier.

20 § Eleverna har rätt till minst 3 600 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid) fördelade på fyra läsår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden.

21 § Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiesärskolepoäng. Utbildningens omfattning är 2 500 poäng. Fördelningen av poängen framgår av en poängplan i bilaga 5.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

Ämnesplaner, ämnesområdesplaner, gymnasiesärskolearbete och kurser

22 § För varje ämne ska det finnas en ämnesplan. För varje ämnesområde ska det finnas en ämnesområdesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ämnesplaner och ämnesområdesplaner.

23 § I utbildningen på de nationella programmen ska ett gymnasiesärskolearbete ingå.

24 § Utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser.

För varje kurs ska det anges hur många gymnasiesärskolepoäng kursen omfattar.

25 § Har en elev efter avslutad kurs eller genomfört gymnasiesärskolearbete fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att få påbörja en kurs och att få gå om en kurs.

Individuell studieplan

26 § För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas vid utformandet av den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Dokumentation av genomförd gymnasiesärskoleutbildning

27 § Elever som har genomfört en gymnasiesärskoleutbildning ska få ett gymnasiesärskolebevis.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om dokumentation av genomförd gymnasiesärskoleutbildning.

Ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen

Ansökan

28 § En ansökan till ett nationellt eller individuellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning

ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen.

Beslut om mottagande

29 § Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot.

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen.

Rätten att fullfölja utbildningen

30 § En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

Första stycket gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

31 § Det som sägs i 30 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat nationellt program.

32 § Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 och 31 §§.

33 § I 42 § finns ytterligare bestämmelser om rätten för en elev i en skola med offentlig huvudman att fullfölja sin utbildning när eleven flyttar till en annan kommun.

Utbildning vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman

Allsidigt urval

34 § Kommunen ska sträva efter att erbjudandet om utbildning i gymnasiesärskolan ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

Mottagande i första hand

35 § Av de sökande till ett nationellt program eller till en nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

36 § Utöver det som följer av 35 § ska sådana sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen tas emot i första hand om de har sökt till

1. sådan utbildning som avses i 35 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasiesärskola dit de har sökt,

2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,

3. gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,

4. ett nationellt program och har åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,

5. ett nationellt program som saknar nationella inriktningar och har åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt, vilket hemkommunen inte erbjuder, eller

6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 37 §.

Riksrekryterande utbildning

37 § Statens skolverk får för nationella program besluta att det till en viss utbildning i första hand ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering).

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för att en viss utbildning ska kunna bli riksrekryterande.

38 § Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

Mottagande i andra hand

39 § Andra sökande till nationella program än de som ska tas emot i första hand enligt 35 och 36 §§ får tas emot i andra hand till platser som återstår sedan alla de som ska tas emot i första hand har antagits till utbildningen.

Mottagande på individuella program

40 § En kommun får ta emot en elev från en annan kommun på ett individuellt program i sin gymnasiesärskola under förutsättning att hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Även ett landsting får ta emot en elev på ett individuellt program under samma förutsättning.

Det som sägs i första stycket gäller dock endast om hemkommunen och den mottagande kommunen eller landstinget kommer överens om ersättningen för utbildningen.

Yttrande från hemkommunen

41 § Innan en kommun tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Detsamma gäller innan ett landsting tar emot en sökande. I de fall där eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om ersättning för utbildningen enligt 40 §.

Rätt att fullfölja utbildningen för en elev som flyttar

42 § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller ett landsting som anordnar utbildningen.

Interkommunal ersättning för elever på nationella program

43 § En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av hans eller hennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om interkommunal ersättning för de nationella programmen.

44 § Om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat, och om annat inte heller följer av andra och tredje styckena, ska den interkommunala ersättningen enligt 43 § första stycket motsvara anordnarens självkostnad.

När eleven har tagits emot i andra hand enligt 39 §, ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

När det är fråga om riksrekryterande utbildning eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska Statens skolverk för varje utbildning eller variant besluta den ersättning som hemkommunen ska betala.

Utbildning vid en fristående gymnasiesärskola

Bidrag från hemkommunen

45 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

46 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

47 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

48 § För utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar eller på jämförbara program som hemkommunen erbjuder ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet, den inriktningen eller ett jämförbart program.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka av de nationella programmen som är jämförbara vid fördelning av resurser.

När det är fråga om sådan utbildning som avses i 12 § tredje stycket eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska Statens skolverk för varje utbildning eller variant besluta det grundbelopp som hemkommunen ska betala.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om eleven, i andra fall än som avses i tredje stycket, har antagits till en utbildning som kommunen inte erbjuder.

20 kap.

6 §

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå *och en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå.*

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå. *För varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner och gymnasiepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

27 §

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *såväl* uppställda *kunskapsmål* i kursplaner *som betygskriterier*. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *såväl* uppställda *kunskapsmål* i ämnesplaner *som kunskapskrav*.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs i utbildning på grundläggande nivå där betyg ska sättas. *Kunskapskrav* ska finnas för varje kurs i utbildning på gymnasial nivå där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om *betygskriterier och kunskapskrav*.

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda *kunskapskrav* i kursplaner. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda *kunskapskrav* i ämnesplaner.

Kunskapskrav ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

28 §

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *betygskriterier eller kunskapskrav* eller från enstaka delar av sådana *kriterier eller krav*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla kraven för ett visst kriterium eller* nå ett visst kunskapskrav. De *kriterier eller krav* som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. De *kunskapskrav* som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

30 §

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på och i gymnasiearbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet. Den som är elev i gymnasieskolan får dock inte genomgå provning i en kurs eller ett gymnasiearbete, om eleven har fått minst betyget E på kursen eller gymnasiearbetet.

Provning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller gymnasiearbete, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser.

Med provning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till *såväl* uppställda *kunskapsmål* i kursplaner eller ämnesplaner *som betygskriterier respektive kunskapskrav*.

Med provning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda *kunskapskrav* i kursplaner eller ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om provning.

21 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–9 §§),
- bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå (10–12 §§),
- bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå (13–16 §§),
- bestämmelser om betyg (17–20 §§),
- bestämmelser om betyg (17–20 b §§),

- bestämmelser om validering (21 och 22 §§), och
- bestämmelser om intyg (23 och 24 §§).

*Kurser**Kurser och
gymnasiesärskolepoäng*

5 §

Utbildningen bedrivs i form av kurser.

Utbildningen bedrivs i form av kurser och får på gymnasial nivå även bedrivas i form av ett gymnasiesärskolearbete.

För varje kurs ska det finnas en kursplan.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och gymnasiesärskolearbetets omfattning med gymnasiesärskolepoäng.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

5 a §

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner och gymnasiesärskolepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiesärskolepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

11 §

En vuxen med utvecklingsstörning har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i grundsärskolan syftar till att ge, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att rätt enligt första stycket ska inträda

tidigare än vad som anges där.

Första stycket gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

16 §

En vuxen med utvecklingsstörning är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att behörighet enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

18 §

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, dock inte på kurser som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan.

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, dock inte på kurser som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan. *Betyg ska även sättas efter genomfört gymnasiesärskolearbete.*

Inom den del av särskild utbildning för vuxna som motsvarar träningsskolan ska, i stället för betyg, ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas efter avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *och om gymnasiesärskolearbetet i övrigt.* Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

20 §

Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till *såväl* uppställda kunskapsmål i kursplaner som

Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till

betygskriterier.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om *betygskriterier.*

uppställda *kunskapskrav* i kursplaner. *Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda kunskapskrav i ämnesplaner.*

Kunskapskrav ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om *kunskapskrav.*

20 a §

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. En utvecklingsstörning får dock bara beaktas om det finns synnerliga skäl. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

20 b §

Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

22 kap.

21 §

Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda *kunskapsmål* i kursplaner som *betygskriterier.*

Betygskriterier ska finnas för varje kurs.

Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till uppställda *kunskapskrav* i kursplaner.

Kunskapskrav ska finnas för varje kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om *betygskriterier*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om *kunskapskrav*.

22 §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka *betygskriterier* eller från enstaka delar av *betygskriterier*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *uppfylla kraven för ett visst kriterium*. De kriterier som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka *kunskapskrav* eller från enstaka delar av *sådana krav*. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna *nå ett visst kunskapskrav*. De *kunskapskrav* som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

24 §

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå provning. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Provning får göras *endast* hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med provning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till *såväl* uppställda *kunskapsmål* i kursplaner som *betygskriterier*.

Provning får göras *bara* hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med provning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till uppställda *kunskapskrav* i kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om provning.

28 kap.

5 §

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,

2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 eller 35 § eller 19 kap. 25 §,

2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 eller 35 § eller 19 kap. 45 §,

3. avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §,

4. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,

5. skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 19 kap. 20 § första stycket eller 19 kap. 21 § första stycket,

6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 §,

5. skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket,

6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 § eller 18 kap. 32 § första stycket,

7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,

8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,

9. bidrag enligt 25 kap. 11 §,

10. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller

11. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

12 §

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundskolan enligt 7 kap. 5 §,

1. barns mottagande i grundskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet till grundskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,

2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,

3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,

4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,

5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,

6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket, 11 kap. 29 § andra stycket eller 19 kap. 19 § andra stycket,

6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 § andra stycket,

7. behörighet eller mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 § eller mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever,

7. behörighet eller mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 § eller mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever eller mottagande i första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket,

8. tillhörighet till målgruppen för gymnasieskolan enligt 18 kap. 8 § andra stycket,

8. tillhörighet till målgruppen för gymnasieskolan enligt 18 kap. 5 eller 7 §,

9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket eller 22 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 15 §,

10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 16 § andra stycket,

11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket eller utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 17 §,

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, eller

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

13 §

Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. behörighet och mottagande enligt 16 kap. 36 § *eller* mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever, eller

1. behörighet och mottagande enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever *eller mottagande enligt 19 kap. 29 § första stycket*, eller

2. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av den sökande.

29 kap.

24 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, *gymnasieexamen* och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg.

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, *gymnasieexamen* och intyg.

26 §¹

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 §, *19 kap. 25 §* och 25 kap. 11 § är skyldiga att lämna till fristående förskolor, fristående skolor och enskilt bedriven pedagogisk omsorg.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 §, *19 kap. 45 §* och 25 kap. 11 § är skyldiga att lämna till fristående förskolor, fristående skolor och enskilt bedriven pedagogisk omsorg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående förskolor och fristående skolor samt hur bidrag till en fristående förskola eller fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

27 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 8 kap. 21–23 §§, 9 kap. 19–21 §§, 10 kap. 37–39 §§, 11 kap. 36–38 §§, 16 kap. 52–55 §§, 17 kap. 31–34 §§ och *19 kap. 25–27 §§*, när bidraget avser en elev som ges utbildning till följd av 2 och 3 §§ eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 8 kap. 21–23 §§, 9 kap. 19–21 §§, 10 kap. 37–39 §§, 11 kap. 36–38 §§, 16 kap. 52–55 §§, 17 kap. 31–34 §§ och *19 kap. 45–47 §§*, när bidraget avser en elev som ges utbildning till följd av 2 och 3 §§ eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2012 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

2. De nya bestämmelserna i 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§, 22 kap. 21, 22 och 24 §§ samt 29 kap. 24 § ska dock tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2012.

3. Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2012 i fråga om 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§, 22 kap. 21, 22 och 24 §§ samt 29 kap. 24 § och i övrigt för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013, om inte annat följer av 4 eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5.

4. För utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013 ska dock de nya bestämmelserna i 18 kap. 32 § tillämpas från och med den 1 juli 2013.

¹ Senaste lydelse 2010:1997.

5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att elever som har påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013 och som fullföljer denna senare än fem år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2013.

*Bilaga 4***Nationella program i gymnasiesärskolan**

De nationella programmen i gymnasiesärskolan är

- Programmet för administration, handel och varuhantering,
- Programmet för estetiska verksamheter,
- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation,
- Programmet för fordonsvård och godshantering,
- Programmet för hantverk och produktion,
- Programmet för hotell, restaurang och bageri,
- Programmet för hälsa, vård och omsorg,
- Programmet för samhälle, natur och språk, och
- Programmet för skog, mark och djur.

*Bilaga 5***Poängplan för nationella program i gymnasiesärskolan****Ämne****Gymnasiesärskolepoäng**

Fördelning på olika ämnen av gymnasiesärskolepoäng som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
--	-------

Individuellt val	200
Gymnasiesärskolearbete	100

Summa	
gymnasiesärskolepoäng	2 500

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2012 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2013.

2. De nya bestämmelserna i 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§, 22 kap. 21, 22 och 24 §§ samt 29 kap. 24 § ska dock tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2012.

3. Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2012 i fråga om 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§, 22 kap. 21, 22 och 24 §§ samt 29 kap. 24 § och i övrigt för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013, om inte annat följer av 4 eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5.

4. För utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013 ska dock de nya bestämmelserna i 18 kap. 32 § tillämpas från och med den 1 juli 2013.

5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att elever som har påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013 och som fullföljer denna senare än fem år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2013.

2. *De nya bestämmelserna i 29 kap. 24 § tillämpas dock för tid från och med den 1 juli 2011.* De nya bestämmelserna i 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§ samt 22 kap. 21, 22 och 24 §§ ska dock tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2012.

3. Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2011 i fråga om 29 kap. 24 § och före den 1 juli 2012 i fråga om 20 kap. 6, 27, 28 och 30 §§ samt 22 kap. 21, 22 och 24 §§ och i övrigt för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2013, om inte annat följer av 4 eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5.